

INSTYTUT ZOOTECHNIKI PAŃSTWOWY INSTYTUT BADAWCZY NATIONAL RESEARCH INSTITUTE OF ANIMAL PRODUCTION

KRAJOWY KOORDYNATOR OCHRONY ZASOBÓW GENETYCZNYCH ZWIERZĄT

RASA RODZIMA – KOZA

Na przełomie lat osiemdziesiątych i dziewięćdziesiątych XX wieku nastąpił renesans hodowli kóz, która w poprzednich latach przeżywała swoje wzloty i upadki.

Odrodzona hodowla bazowała jednak głównie na rasach szlachetnych, takich jak **koza biała uszlachetniona**, **saaneńska** i **alpejska**. Stare rasy kóz, czyli **koza karpacka**, **sandomierska** czy **kazimierzowska**, wcześniej występujące licznie na terenie Polski, zanikały. Były one rozprzestrzenione po całym terytorium kraju i utrzymywane w hodowli drobnostadnej. Obecnie rasy te uważane są za wymarłe.

W roku 2005 udało się jednak dotrzeć do kilku egzemplarzy **kozy karpackiej**, po zakupie których stworzono stado z zamysłem rozpoczęcia w ten sposób restytucji tej rasy. (Odnaleziono również stado kóz w typie kozy karpackiej we Wrocławskim Ogrodzie Zoologicznym).

Po zakupie, kozy wraz z przychowkiem i kozłami stadnymi umieszczono w gospodarstwie Rymaków, które należy do ZD Odrzechowa Spółka z o.o. Instytutu Zootechniki – Państwowego Instytut Badawczego. Po dwóch latach istnienia stado liczy obecnie: 16 kóz, 13 kózek, 5 kozłów stadnych i 5 koziołków; a planuje się utrzymywać stado 50 kóz matek.

Kozy tej rasy odznaczają się dużą odpornością na niekorzystne warunki środowiskowe i zdrowotnością, długowiecznością i dobrą plennością. Wartościowe cechy **kóz karpackich** związane z założeniami genetycznymi ich protoplastów stanowią o dużej wartości tych zwierząt w zachowaniu bioróżnorodności tego gatunku.

Kozy karpackie to zwierzęta wcześnie dojrzewające, o harmonijnej budowie ciała i prawidłowo wykształconym wymieniu. Kozły mają rogi z charakterystycznym spiralnym skrętem w kierunku ruchu wskazówek zegara i obfitą brodę przechodzącą w grzywę. Kozki posiadają krótkie, cienkie rogi wzniesione ku górze i tyłowi.

Kozy posiadają krótkie, cienkie rogi wzniesione ku górze i tyłowi. Kozki posiadają krótkie, cienkie rogi wzniesione ku górze i tyłowi. Kozki posiadają krótkie, cienkie rogi wzniesione ku górze i tyłowi. Kozki posiadają krótkie, cienkie rogi wzniesione ku górze i tyłowi.

Masa ciała kóz wynosi średnio 40 – 45 kg, a kozłów 45 – 50 kg. Wysokość w kłębie wynosi 45 – 55 cm, a kozłów 55 – 60 cm.

Dzienna wydajność mleka po wykożleniu dochodzi do około 3 litrów. Nie dają one jednak mleka tak długie jak kozki białe uszlachetnione.

Wyniki kontroli użyteczności mlecznej w stadzie kóz ZZD IZ- PIB Odrzechowa w 2006 roku.

Opracowanie materiałów: dr inż. Jacek Sikora
Zdjęcia: dr inż. Jacek Sikora

**KOORDYNATOR DS. OCHRONY
ZASOBÓW GENETYCZNYCH KÓZ**
dr inż. Jacek Sikora
Dział Ochrony Zasobów Genetycznych Zwierząt
Instytut Zootechniki PIB
32-083 Balice, ul. Krakowska 1
telefon: 666 081 349
e-mail: jacek.sikora@izoo.krakow.pl
www.bioroznorodnosc.izoo.krakow.pl

Cecha	Kozy dorosłe
Średnia długość laktacji (dni)	212
	1,47
Średnia wydajność (kg)	0,2
wydajność minimalna	2,18
wydajność maksymalna	315,25
Ilość mleka za laktacją (kg)	7,55
Ilość tłuszczu za laktacją (kg)	2,4
Procent tłuszczu (%)	8,07
Ilość białka za laktacją (kg)	2,8
Procent białka (%)	